

Slutredovisning av Socialstyrelsens uppdrag stöd för inrättande och vidareutveckling av familjecentraler

Slutrapport mars 2026

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. På begäran kan vi ta fram publikationen i ett alternativt format för personer med funktionsnedsättning. Skicka frågor om alternativa format till alternativaformat@socialstyrelsen.se.

Artikelnummer: 2026-2-10056

Publicerad: www.socialstyrelsen.se, mars 2026

Förord

Familjecentralen är en samverkansmodell där kommun och region tillsammans bedriver hälsofrämjande och förebyggande arbete för blivande föräldrar, barn upp till sex års ålder och deras föräldrar. Målet med familjecentralens verksamhet är att utifrån hela familjens livssituation främja en god och jämlik hälsa hos barn, blivande föräldrar och familjer.

Socialstyrelsen har från 2024 i uppdrag av regeringen att bidra med stöd till kommuner och regioner i arbetet med att inrätta och vidareutveckla familjecentraler. Denna rapport utgör slutredovisning av uppdraget.

Rapporten har tagits fram av utredare och projektledare Maria Bramsgård i samarbete med flera utredare på Socialstyrelsen. Ansvarig enhetschef är Maria Areblad.

Björn Eriksson
Generaldirektör
Socialstyrelsen

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	5
Uppdraget	6
Bakgrund.....	7
Genomförande och metod.....	10
Aktiviteter genomförda under 2024.....	10
Aktiviteter genomförda under 2025.....	11
Arbetet framåt	17
Planerade aktiviteter 2026	17
Referenser.....	18

Sammanfattning

Socialstyrelsen har sedan 2024 i uppdrag att ge stöd till kommuner och regioner i arbetet med att inrätta och organisera familjecentraler, att skapa goda förutsättningar för den samverkan som bedrivs vid familjecentraler samt att bidra med kunskapsstöd för att förebygga och öka upptäckten av våld och stödja ett jämställt föräldraskap. Socialstyrelsen ska särskilt bidra till stöd i områden där utanförskapet är stort och där förtjänsterna av det förebyggande, hälsofrämjande och tillitsskapande arbete som sker vid familjecentraler är angelägna. Denna rapport utgör slutredovisningen.

Familjecentralen är en samverkansmodell där kommun och region tillsammans bedriver ett hälsofrämjande och förebyggande arbete för blivande föräldrar samt föräldrar och barn under de första levnadsåren i barnets liv, vanligtvis noll till sex år. Målet med familjecentralens verksamhet är att utifrån hela familjens livssituation främja en god och jämlik hälsa hos målgruppen.

Socialstyrelsen genomförde under 2024 en kunskaps- och behovsinhämtning genom bland annat dialoger, studiebesök, litteratursökning, en mindre enkät och inhämtande av expertkunskap. Huvudfokus var att förstå vilket stöd som kommunerna och regionerna behöver för att inrätta och vidareutveckla familjecentraler. Socialstyrelsen har också tagit reda på vilken typ av produkter stödet kan bestå av och hur stödet ska ges.

Under 2025 har Socialstyrelsen tagit fram stöd bestående av flera delar och olika typer av produkter såsom dokument, webbtexter, kartbilder, filtrerbar Excel-fil, rörligt material och hänvisningar till vidare läsning. Mot bakgrund av att tidigare kartläggning visat på skillnader i antal, placering och organisering av familjecentraler i olika delar av Sverige har det stöd som Socialstyrelsen tagit fram utformats så att varje region och kommun själva kan välja ut delar utifrån egen kontext och behov. Stödmaterialet finns att tillgå på webbplatsen [Kunskapsguiden.se](https://kunskapsguiden.se).

Socialstyrelsen fortsätter arbetet med att utveckla och ge stöd till familjecentraler och har fått fortsatt uppdrag att stödja inrättande och vidareutveckling av familjecentraler. Under 2026 kommer Socialstyrelsen att genomföra spridningsaktiviteter och erbjuda tillfällen för dialog och erfarenhetsutbyte. Ytterligare material kommer att publiceras på webbplatsen [Kunskapsguiden.se](https://kunskapsguiden.se). Socialstyrelsen kommer också att starta nätverk för länssamordnare och processledare och för personer inom ledning och styrning.

Uppdraget

Socialstyrelsen har sedan 2024 i uppdrag att ge stöd för att inrätta och vidareutveckla familjecentraler [1]. Uppdraget innefattar att Socialstyrelsen ska ge stöd till kommuner och regioner i arbetet med att inrätta och organisera familjecentraler¹ samt skapa goda förutsättningar för den samverkan som bedrivs på familjecentraler.

Socialstyrelsen ska särskilt bidra till stöd i områden där utanförskapet är stort² och där förtjänsterna av det förebyggande, hälsofrämjande och tillitsskapande arbete som sker vid familjecentraler är angelägna.

Socialstyrelsen ska även bidra med kunskapsstöd för att förebygga och öka upptäckten av våld samt stödja ett jämställt föräldraskap.

En delredovisning gjordes i mars 2025, denna rapport utgör slutredovisning av uppdraget.

¹ Uppdraget utgår från familjecentral som en samlokalisering av mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst med minst förebyggande socialtjänst. Även familjecentralsliknande verksamhet omfattas vilket innebär minst barnhälsovård i samlokalisering med öppen förskola eller socialtjänst. I texten används begreppet familjecentral för att beskriva både familjecentraler med fyra samlokaliserade parter och familjecentralsliknande verksamhet, med två eller tre samlokaliserade parter.

² Områden där utanförskapet är stort har initialt likställts i uppdraget med områdestyp 1 och 2 enligt Boverkets definition men i senare del av uppdraget har även Utanförskapets karta varit vägledande.

Bakgrund

Det övergripande folkhälsomålet i Sverige är formulerat enligt följande: ”En god och jämlik hälsa, där hälsoklyftor som kan påverkas, har slutits” [2]. Så ser hälsoläget inte ut i dag. Levnadsförhållanden, livsvillkor och levnadsvanor gör att folkhälsan skiljer sig åt mellan olika grupper i samhället, vilket påverkar individer och samhällets motståndskraft att hantera olika kriser och utmaningar [2]. Det folkhälsopolitiska målet riktar både brett i samhället och specifikt mot de grupper som kan behöva mer stöd för att förbättra möjligheten till en bättre hälsa [3]. Av de åtta folkhälsopolitiska målområdena är det första målet skrivet med fokus på barnen och det tidiga livets villkor. Det riktar sig till barn upp till fem år samt till föräldrar i syfte att stärka barnen [4]. Barnets första tid, både i fosterlivet och under barndomen, har stor påverkan på hälsan. Nyttan av insatser då kan leda till livslånga positiva effekter för individen, minska ojämlikhet i hälsa och ge samhälleliga vinster [4-7].

Det sjunde folkhälsopolitiska målområdet handlar om kontroll, inflytande och delaktighet [8]. Genom tillgång till och deltagande i sociala sammanhang, och med känsla av att kunna påverka och ha inflytande ökar ofta det sociala kapitalet hos människor, vilket i sin tur stärker hälsan [8]. Vålfungerande verksamheter i region och kommun, som upplevs och bidrar som resurs för människor påverkar på detta vis, både det demokratiska samhället och individer på ett främjande vis [8].

En faktor vilken ofta har stor negativ påverkan på hälsan för den eller de som utsätts, är våld i nära relationer [9]. Utöver det lidande våldet medför för den eller de utsatta, leder ofta våldet till psykisk och fysisk ohälsa [9]. Att utsättas för våld är en kränkning av mänskliga rättigheter och alla barn har en lagstadgad rätt till en uppväxt fri från våld [9, 10]. Verksamheter, som möter barn och familjer, behöver ha kunskap, rutiner och ett systematiserat arbetssätt för hur våld i nära relation ska kunna förebyggas, upptäckas och motverkas. [9].

Flera av samhällets aktörer arbetar brett med att främja blivande föräldrars, barns och föräldrars hälsa och att tidigt identifiera och stödja de föräldrar som behöver extra stöd genom program som riktar sig både generellt till samtliga inom målgruppen och program med riktade insatser till specifika grupper. Det finns dock en del utmaningar i att nå vissa grupper av familjer med det stöd och insatser som de har rätt till och som kan påverka barnets hälsa i positiv riktning [2, 4, 11].

En verksamhet som arbetar brett är den Öppna förskolan. Öppna förskolan är en mötesplats för barn och föräldrar som kan bidra till ett utökat socialt nätverk för familjen och ge stöd i föräldrarollen [12]. Mödra- och barnhälsovården möter de allra flesta blivande och nyblivna föräldrarna med

barn i Sverige och har en viktig roll att uppmärksamma när behov av extra insatser kan vara av vikt [4, 13, 14].

En möjlighet att nå fler barn och familjer kan vara samverkan i större utsträckning mellan verksamheter som arbetar med fokus på de yngsta barnen. Detta underlättar för föräldrar att få tillgång till stöd i rätt tid. Verksamheterna vid en familjecentral är lokaliserade så att samverkan kan underlättas mellan personal och med de familjer som besöker den [12].

En familjecentral är en samverkansmodell där kommunen och regionen tillsammans bedriver hälsofrämjande och förebyggande arbete. Familjecentralen riktar sig till blivande föräldrar samt föräldrar och barn under de första noll till sex levnadsåren i barnets liv. Personalen arbetar barn- och familjecentrerat utifrån den egna professionen men även i samverkan med andra professioner inom familjecentralen. Målet med familjecentralens verksamhet är att utifrån hela familjens livssituation främja en god och jämlik hälsa hos målgruppen [11, 12, 15].

Professionerna arbetar under olika huvudmän och är styrda av olika lagstiftningar. Gemensamt för dem är det hälsofrämjande och förebyggande arbetet med fokus på de små barnens villkor [11].

Familjecentralen ska bland annat:

- främja barns fysiska, psykiska och sociala hälsa,
- främja jämlikhet i hälsa,
- minska risken att barn hamnar utanför samhällets trygghetssystem och därmed inte får rätt stöd i rätt tid [16].

På familjecentraler arbetar personal från regionens mödra- och barnhälsovård och personal från kommunens förebyggande socialtjänst och öppna förskola. Professionerna kan erbjuda stöd inom olika områden och befinner sig alla på ett och samma ställe, eftersom verksamheterna är samlokaliserade. Genom samlokaliseringen, finns ökade förutsättningar för de ingående verksamheterna att stärka samverkan, att arbeta hälsofrämjande, förebyggande och med tidiga insatser [11, 16, 17].

Föräldrar beskriver familjecentralen som en tillgänglig mötesplats där de kan få stöd och råd i föräldraskapet av personalen samt information kopplat till barnhälsa. Att få möjlighet att dela upplevelser och erfarenheter med andra föräldrar på familjecentralen och att barnet kan få leka, beskrivs också som värdefullt av föräldrar som besöker familjecentralen [17].

Under åren 2022–2023 genomförde Socialstyrelsen, tillsammans med Folkhälsomyndigheten, en nationell kartläggning av familjecentraler [11]. Enligt kartläggningen fanns det cirka 180 familjecentraler i Sverige i början av år 2023. Förutom familjecentraler, där alla fyra verksamheter var samlokaliserade, fanns också cirka 65 familjecentralsliknande verksamheter.

En familjecentralsliknande verksamhet innebär att barnavårdscentral (BVC) är samlokaliserad med minst öppen förskola eller socialtjänst, ibland också mödravård. Kartläggningen visade att familjecentralerna bedriver ett betydande hälsofrämjande och förebyggande arbete. Familjecentralerna upplevs som lättillgängliga och har ett brett utbud, vilket ger goda förutsättningar att bidra till en god och jämlik hälsa i hela befolkningen [11].

Kartläggningen visade samtidigt att det fanns svårigheter med att nå vissa grupper av föräldrar, exempelvis föräldrar med egen migranterfarenhet, familjer som saknar tillit till socialtjänsten, familjer som har en annan syn på behov av stöd samt föräldrar som lider av psykisk ohälsa [11]. En slutsats i kartläggningen var därför att det behövdes ett strukturerat, uthålligt och långsiktigt arbete samt stöd på såväl lokal, regional som nationell nivå, för att familjecentralerna ska fortsätta utvecklas och nå ut både brett och till de som har särskilda behov [11].

Genomförande och metod

För att genomföra uppdraget har Socialstyrelsen, utöver det arbete som tidigare beskrivits i delredovisningen [18], tagit fram stödmaterial, genomfört fortsatta dialoger, planerat och genomfört spridningsaktiviteter.

Aktiviteter genomförda under 2024

Under uppdragets första år, 2024, låg huvudfokus på att förstå vilket stöd som kommuner och regioner behöver för att inrätta och vidareutveckla familjecentraler. I detta ingick att ta reda på vilken typ av produkter stödet kan bestå av och hur stödet kan ges. Socialstyrelsen har genomfört en kunskaps- och behovsinhämtning som har bestått av olika typer av dialoger, studiebesök, en litteratursökning, en mindre enkät och inhämtande av expertkunskap. Under projektets första period har även webbsida på Kunskapsguiden.se publicerats samt kartbilder över familjecentralers placering tagits fram. I denna slutrapport ges endast kortare beskrivningar i punktform av de aktiviteter som genomfördes under 2024 och som tidigare har rapporterats i delredovisningen [18].

- **Referensgruppsmöten:** Socialstyrelsen har under uppdraget haft två externa referensgrupper bestående av personer med erfarenhet från familjecentral. Dialogmöten har genomförts vid ett flertal tillfällen med referensgrupperna.
- **Enkätundersökning:** Referensgruppen för yrkesverksamma har, utöver dialogmöten, även besvarat en enkät.
- **Övriga dialoger:** Socialstyrelsen har haft dialogmöten med representanter från kommuner och regioner med varierade grad av etableringsgrad av familjecentraler samt dialoger med relevanta myndigheter, Länsstyrelse och nationella aktörer.
- **Studiebesök:** Projektgruppen har besökt en familjecentral i ett län med hög etableringsgrad.
- **Litteratursökning:** Socialstyrelsen har genomfört en litteratursökning för att identifiera vilken befintlig kunskap som fanns inom området.
- **Underlag från expert:** Expertkunskap har inhämtats från Socialstyrelsens vetenskapliga råd i socialmedicin, professor Anna Sarkadi [19].
- **Webbsida för publicering av material:** Socialstyrelsen har skapat en webbsida på Kunskapsguiden.se, denna webbsida utgör basen för Socialstyrelsens kunskapsspridning.
- **Kartor över kommuner med och utan familjecentraler:** Visuella kartbilder har tagits fram som visar var i landet det finns respektive saknas familjecentraler.

- **Möjligheter och utmaningar med digitala arbetssätt:** Tillsammans med referensgrupperna utforskade Socialstyrelsen också möjligheter och utmaningar med digitala arbetssätt. Digitala arbetssätt menade en del verksamheter är ett sätt att öka tillgängligheten och ge ökad jämlikhet samtidigt lyfte flera svarande dock fram att familjecentralen i första hand ses som en fysisk arena och mötesplats. Mot bakgrund av detta beslutades att avsluta vidare utredning gällande digitala arbetssätt.

Aktiviteter genomförda under 2025

Under uppdragets andra år, 2025, har huvudfokus varit på att omvandla det underlag som inhämtades under 2024 till stödmaterial samt spridningsaktiviteter. Under år 2025 har Socialstyrelsen även fört fortsatta dialoger med relevanta externa parter.

Framtagande av stödmaterial

Utifrån det underlag som inhämtats under uppdragets första år, och som finns beskrivet i delredovisningen [18], samt i punktform ovan, har ett stödmaterial bestående av flera delar tagits fram. Stödet består av olika typer av produkter; dokument, webbtexter, kartbilder, filtrerbar Excel-fil, rörligt material, erfarenhetsutbyten och hänvisningar till vidare läsning. Stöd materialet finns att tillgå på webbplatsen Kunskapsguiden.se där respektive kommun och region har möjlighet att utifrån eget behov och egna förutsättningar ta del av just de delar av materialet som de har användning för.

Stöd materialet beskrivs nedan och består av följande delar:

- Stöd för inrättande och organisering av familjecentraler
- Stöd i arbetet med att förebygga och öka upptäckten av våld
- Stöd i arbetet med att stödja ett jämställt föräldraskap
- Stöd för inrättande av familjecentraler i områden där utanförskapet är stort

Stöd för inrättande och organisering av familjecentraler

I dialogerna med referensgrupper och experter som fördes under 2024 framfördes att processen när en ny familjecentral ska inrättas ofta tar flera år och att det varierar mellan länen vilket stöd som finns för detta arbete. Det framkom också ett behov av ett skriftligt stöd från Socialstyrelsen för att inrätta och organisera familjecentraler. I dialogerna uttrycktes behov av att stödet behöver riktas till högre ledning och politiker för att driva på beslut mellan region och kommuner inom respektive län om att införa familjecentraler som lämplig samverkansmodell för hälsofrämjande arbete för små barn. Flera mervärden av samlokaliseringen för både familjer och

personal lyftes i dialogerna. Exempel som gavs var familjecentralen som en social mötesplats, möjligheten för familjerna att träffa flera professioner på samma ställe samt närheten som skapade större förståelse hos både föräldrar och personal för de andra professionernas kompetens och uppdrag.

Socialstyrelsen har tagit fram ett stöd för att inrätta och organisera familjecentraler som i första hand riktar sig till de som beslutar om, har ansvar för eller utvecklar familjecentraler. Det kan vara politiker, beslutsfattare, tjänstemän, chefer, utvecklare eller samordnare i kommun eller region. För den som arbetar på familjecentral kan materialet bidra med att ge stöd och inspiration för att organisera familjecentralen på bästa sätt ur familjernas, de professionellas och verksamheternas perspektiv.

I stödet ges exempel på hur familjecentraler kan organiseras samt vilka roller och funktioner som enligt referensgrupperna bidrar till struktur och långsiktighet. Stödet beskriver även förutsättningar för samverkan, mervärde av samlokalisering samt framgångsfaktorer vid inrättande och organisering av familjecentraler.

”Stöd för inrättande och organisering av familjecentraler” är publicerat på webbplatsen Kunskapsguiden.se.

Stöd för att förebygga och öka upptäckten av våld

Det har av genomförd enkätundersökning och dialoger som Socialstyrelsen tagit del av, framkommit att familjecentralen ses som en lämplig arena för att arbeta aktivt med våldsförebyggande insatser. Personalen upplever att närheten och tillgången till andra professioner inom familjecentralen ger goda förutsättningar för, och underlättar arbetet med, att förebygga och upptäcka våld men enkätsvaren visar på personalens behov av mer utbildning i ämnet och behov av stöd för personalen att skapa gemensamma, strukturerade arbetssätt som syftar till att förebygga och upptäcka våld.

Socialstyrelsen har tagit fram ett temaområde rörande arbetet med att förebygga och öka upptäckten av våld på familjecentralen. Temaområdet är publicerat på webbplatsen Kunskapsguiden.se och riktar sig i första hand till de som arbetar på en familjecentral. Webbtexten ger en introduktion till ämnet och hänvisar även till Socialstyrelsens och andra myndigheters kunskapsstöd och material om att förebygga och upptäcka våld. Framtida hänvisningar kommer att inkludera Socialstyrelsens uppdrag gällande förstärkning av arbetet för att socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska upptäcka våld mot barn och unga.

På Kunskapsguiden finns även rörligt material i form av ett webinarium på temat ”Hur kan familjecentralen bli en trygg plats för både lek och samtal om svåra saker?” Webbinariet spelades in i samarbete med Barnafrid och representant från en familjecentral och Föreningen för familjecentralers främjande.

Stöd för ett jämställt föräldraskap

I enkätundersökningen och i dialogerna med referensgrupperna som fördes under 2024 framkommer att familjecentralen ses som en lämplig arena för arbetet i att stödja ett jämställt föräldraskap. Ett jämställt föräldraskap beskrivs handla om att möta föräldrars behov av stöd i sin relation till varandra och i sina ambitioner att leva jämställt. Av enkätsvaren framkommer att det i vissa regioner finns metoder för att stärka ett jämställt föräldraskap men att arbetet ofta endast pågår under en begränsad tid. Det lyfts att arbetet med jämställdhet behöver bli mer riktat och att det finns utmaningar.

Socialstyrelsen har i uppdraget tagit fram ett temaområde om jämställdhet. Temaområdet är publicerat på webbplatsen Kunskapsguiden.se och riktar sig i första hand till de som arbetar på en familjecentral. Det ger en introduktion till ämnet och hänvisar till andra myndigheters kunskapsstöd och material om jämställdhet.

Stöd i områden där utanförskapet är stort

I expertutlåtandet från Sarkadi [19] framfördes argument för att familjecentralen som arena har goda förutsättningar att möta några av samtidens svåra samhällsutmaningar såsom brist på tillit för samhället hos föräldrar i socioekonomiskt utsatta grupper och bristande samverkan mellan verksamheter som ska stödja föräldrar. I dialoger med referensgrupperna framkom önskemål om att det stöd som Socialstyrelsen tar fram är utformat på ett sätt som tar hänsyn till, och ger utrymme för, kommunernas och regionernas olika förutsättningar för att etablera samlokaliserade familjecentraler. Som ett exempel på detta är barnunderlaget inte alltid stort nog för att ekonomiskt möjliggöra etablering och drift av en familjecentral som är samlokaliserad.

För att kunna ge stöd till områden där utanförskapet är stort behövde följande frågeställningar vara besvarade:

- Var finns familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter idag?
- I vilka områden är utanförskapet stort?
- I vilka områden där utanförskapet är stort finns respektive saknas familjecentraler?
- Hur ser barnantalet ut i områden där utanförskapet är stort?

Vid tidigare kartläggning identifierades totalt 246 familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter [11]. Två län hade familjecentraler i alla länets kommuner och tre län hade inte någon familjecentral alls. Totalt var det 132 kommuner som saknade familjecentral.

För att kunna få en uppdaterad och mer detaljerad bild av var i landet det finns familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter gjordes en förnyad inhämtning av uppgifter under hösten 2025. Metoden för inhämtning av uppgifter justerades eftersom den tidigare inhämtningen inte fångade alla familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter. Vid denna inhämtning av uppgifter har Socialstyrelsen tillfrågat alla centrala barnhälsovårdsenheter (BHV-enheter) i respektive region (där sådana finns) om:

- Familjecentraler (utifrån definitionen samlokalisering av mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst med minst förebyggande socialtjänst)
- Familjecentralsliknande verksamheter (utifrån definitionen samlokalisering av minst barnhälsovård med öppen förskola eller förebyggande socialtjänst)
- Annan form av samverkan för åldersgruppen noll till sex år som innefattar mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola eller förebyggande socialtjänst (beskriv närmare hur samverkan ser ut och vilka den involverar)

Per verksamhet efterfrågades också information om namn på verksamheten, adress, kommun och län.

Alla regioner utom en visade sig ha central BHV-enhet. I det fall där central BHV-enhet saknades kontaktades istället ansvarig chef för primärvården inom regionen. Tillvägagångssättet valdes utifrån att BVC är den verksamhet som alltid ingår i en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet. Detta tillvägagångssätt har genomförts med förhoppningen om ett mer heltäckande sätt att få in data. Antalet inrapporterade familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter har ökat och är nu 311 till antalet, varav 223 familjecentraler och 88 familjecentralsliknande verksamheter. Detta är en ökning med 65 familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter sedan förra inhämtningen gjordes. Att antalet ökat kan bero både på ett ökande antal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter men också att metoden för att inhämta data finjusterats.

Utifrån den inhämtade datan har koordinater samt uppgifter utifrån utanförskapets karta, områdestyp samt barnantal inhämtats från SCB.

Uppdaterade kartbilder

Nya kartbilder har tagits fram och finns tillgängliga på Kunskapsguiden.se. Kartbilderna visar var verksamheterna finns och vilken typ av verksamhet

det handlar om utifrån de tre efterfrågade kategorierna; familjecentral, familjecentralsliknande verksamhet eller annan form av samverkan för barn noll till sex år.

Till kartbilderna finns en filtrerbar Excel-fil där respektive kommun och region kan filtrera fram hur nuläge och förutsättningar ser ut i just deras område. Dessutom finns möjlighet att filtrera fram områden med liknande förutsättningar för att jämföra, dra lärdomar och skapa möjligheter för nätverkande och därmed vidareutveckling av familjecentralen. Exempel på filtreringsmöjligheter kommer utifrån RegSO-område vara barnantal, områdestyp och utanförskapets karta.

Webbinarium och digitala forum för erfarenhetsutbyte

Till de kartbilder och Excel-filen som finns på Kunskapsguiden.se kommer även webinarium att genomföras med fördjupning i hur man använder kartbilderna och Excel-filen samt verksamhetsnära exempel på tillitsskapande arbete i områden med stort utanförskap. Till dessa webinarium kommer styrning och ledning i områden där utanförskapet stort att bjudas in. Det kommer även att ges möjlighet för både personer inom styrning och ledning samt för personal som är verksamma på familjecentraler att ta del av digitala forum för erfarenhetsutbyten.

Stöd för implementering

Det stödmaterial som tagits fram består av flera delar och är utformat för att varje region och kommun ska kunna hitta stöd utifrån sitt eget aktuella läge och kontext. Stödmaterialen finns publicerat på webbplatsen Kunskapsguiden.se och är lätt tillgängligt för både personer inom ledning och styrning samt för de som arbetar på familjecentral.

Till materialet på Kunskapsguiden.se kommer även digitala seminarier att erbjudas samt digitala forum för erfarenhetsutbyten.

Dialoger

Socialstyrelsen har haft regelbundna dialoger med det nationella kunskapscentret Barnafrid samt intresseorganisationen Föreningen för familjecentralers främjande (FFFF). Socialstyrelsen har också fört dialog med myndigheten Barnombudsmannen och arbetsgivarorganisationen Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Spridningsaktiviteter

Under 2025 har spridningsaktiviteter planerats och genomförts. Projektgruppen har medverkat på Familjecentralskonferensen arrangerad av Föreningen för familjecentralers främjande (FFFF), Värna våra yngsta samt

Slutredovisning av Socialstyrelsens uppdrag stöd för inrättande och vidareutveckling av familjecentraler

Barnafridskonferensen (januari 2026). Under Socialstyrelsens tredje temavecka för den nya socialtjänstlagen genomfördes ett webinarium på temat ”Hur kan familjecentralen bli en trygg plats för både lek och samtal om svåra saker?”.

Arbetet framåt

Socialstyrelsen fortsätter arbetet med att utveckla och ge stöd till familjecentraler. Socialstyrelsen har fått i fortsatt uppdrag att stödja inrättande och vidareutveckling av familjecentraler [20]. I uppdraget ingår att myndigheten ska erbjuda erfarenhetsutbyten och sprida kunskap till kommuner och regioner. Socialstyrelsen ska även bidra med stöd för att skapa goda förutsättningar för den samverkan som bedrivs vid familjecentraler. Socialstyrelsen ska särskilt bidra till stöd i områden där utanförskapet är stort. Socialstyrelsen ska även under perioden 2026–2030 betala ut och följa upp statsbidrag för att finansiera länssamordnare eller processutvecklare.

Planerade aktiviteter 2026

Fler temaområden som familjecentraler arbetar med kommer att publiceras på webbsidan på Kunskapsguiden.se. Socialstyrelsen kommer att utforska vilka teman som det finns störst behov av och som behöver prioriteras i första hand.

Under 2026 kommer flertalet spridningsaktiviteter planeras och genomföras. Bland annat medverkan på Barnafridskonferensen i januari samt Familjecentralskonferensen, arrangerad av Föreningen för familjecentralers främjande, i maj. Socialstyrelsen kommer också att verka för länsgemensamma konferenser där region och kommuner själva anordnar konferenserna och Socialstyrelsen medverkar. Även ytterligare konferenser kan tillkomma.

Utöver medverkan på konferenser kommer Socialstyrelsen att genomföra en serie med digitala föreläsningar. Eftersom det finns efterfrågan kommer Socialstyrelsen även att erbjuda digitala tillfällen för dialog, utökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan kommuner och regioner.

Kopplat till kommande statsbidrag för att finansiera länssamordnare eller processutvecklare i syfte att inrätta fler och vidareutveckla befintliga familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i områden där utanförskapet är särskilt stort planerar Socialstyrelsen att skapa ett nationellt nätverk för länssamordnare och processutvecklare. Nätverket syftar till att stärka länssamordnare och processledare i deras roll. Socialstyrelsen kommer att erbjuda länssamordnare och processledare digitala träffar för kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte.

Chefer för familjecentraler har efterlyst ett nationellt nätverk för erfarenhetsutbyte. Socialstyrelsen planerar för digitala träffar för personer inom ledning och styrning både från redan etablerade familjecentraler och från områden där en uppstart av familjecentral planeras.

Referenser

1. Socialdepartementet. Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Socialstyrelsen. 2024. Hämtad 2025-01-16 från: <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/Index?rbId=24743>
2. Folkhälsomyndigheten. Nationellt folkhälsomål och målområden. Hämtad 2024-10-28 från: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsa-och-folkhalsoarbete/tema-folkhalsa/vad-styr-folkhalsopolitiken/nationella-mal-och-malomraden/>
3. Folkhälsomyndigheten. På väg mot en god och jämlik hälsa. Stödstruktur för det statliga folkhälsoarbetet 2020:
4. Folkhälsomyndigheten. Folkhälsopolitikens målområden – Målområde 1: Tidiga livets villkor. 2023. Hämtad från: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/f/folkhalsopolitikens-malomrade-1-tidiga-livets-villkor/>
5. Regeringskansliet. Börja med barnen! : en sammanhållen god och nära vård för barn och unga 2021:
6. World Health Organization. Nurturing care for early childhood development. 2018. Hämtad 2024-10-28 från: <https://www.who.int/teams/maternal-newborn-child-adolescent-health-and-ageing/child-health/nurturing-care>
7. Pearce A, Dundas R, Whitehead M, Taylor-Robinson D. Pathways to inequalities in child health. Arch Dis Child. 2019; 104(10):998–1003.
8. Folkhälsomyndigheten. Folkhälsopolitikens målområde 7. Kontroll, inflytande och delaktighet 2023.
9. Socialstyrelsen. Våld i nära relationer. Handbok för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården. Elanders Sverige AB, juni 2023; 2023.
10. Socialdepartementet. Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. 2018.
11. Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten. Familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter: Kartläggning, analys och förslag. 2023. Hämtad 2024-09-25 från: <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2023-9-8728.pdf>
12. Föreningen för familjecentralers främjande. Nationell vägledning familjecentral: samverkan för barns bästa!; 2021.
13. barnhälsovård RfRi. Rikshandboken Barnhälsovård. 2025. Hämtad från: <https://www.rikshandboken-bhv.se/>
14. Socialstyrelsen. Nationella riktlinjer 2025: Graviditet, förlossning och tiden efter. Prioriteringsstöd till dig som beslutar om resurser.; 2025.
15. Socialstyrelsen. Familjecentraler. Kartläggning och kunskapsöversikt. Stockholm; 2008.
16. Föreningen för familjecentralers främjande. Vad är en familjecentral? 2025. Hämtad 2025-06-24 från: <https://familjecentraler.se/foreningen/vad-ar-en-familjecentral/>
17. Folkhälsomyndigheten. Familjecentralers betydelse för familjers hälsa och välmående – Resultat från en kartläggande litteraturoversikt; 2024.

18. Socialstyrelsen. Delredovisning Stöd för inrättande och vidareutveckling av familjecentraler. (Ej publicerad, kan begäras ut från Socialstyrelsens registratur.); 2025.
19. Sarkadi A. Mervärdet av familjecentraler för hälsofrämjande och förebyggande arbete för små barn 0–6 år. (Ej publicerad, kan begäras ut från Socialstyrelsens registratur.); 2024.
20. Socialdepartementet. Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Socialstyrelsen. 2026. Hämtad 2026-01-26 från:
<https://www.statskontoret.se/statsliggaren/regleringsbrev/?RBID=25949>

Slutredovisning av Socialstyrelsens uppdrag stöd för inrättande och vidareutveckling av
familjecentraler (artikelnr 2026-2-10056)
kan laddas ner från socialstyrelsen.se/publikationer.